

din aprilie 1876, înăbușită în singe de bașbuzuci și de armatele regulate ale sultanului. Ea fusese pregătită de Comitetul revoluționar de la Giurgiu.

În aprilie și mai 1876, Botev își adună cetașii, înarmându-i și grupându-i în porturile românești de la Dunăre. Poetul se îmbarcă la 16 mai pe vasul austriac Radetzki, cetașii săi se îmbarcă și ei ca grădinari mai ales în porturile Zimnicea, T. Măgurele, Corabia și Bechet, având armele împachetate în lăzi, date ca bagaje, și la 17 mai silesc pe căpitanul vasului să-i debarce pe malul bulgăresc în dreptul satului Kozlodui⁷.

Nu e cazul să reproducem aici extrase din corespondența lui Kogălniceanu cu agenții acreditați pe lângă diferitele guverne sau din dispozițiile ce le dă autorităților românești din porturile dunărene, deoarece nimeni n-ar putea contesta că textul lor indică altceva decât o politică de strictă neutralitate. Această corespondență reflectă însă într-adevăr situația reală? Este o întrebare asupra căreia vom reveni.

Era clar că Asim bei, guvernatorul Rusciukului, informat de numeroșii săi spioni, care mișunau prin porturile de la Dunăre, se îndoia total de bunele intenții ce reieșeau din textul unor note diplomatice, așa cum vom vedea mai jos. Conținutul corespondenței dintre Asim și Kogălniceanu a fost utilizat pentru prima oară la noi de către acad. Constantinescu-Iași și el constă în următoarele:⁸

La 10 mai 1876 Asim îi scrie lui Kogălniceanu arătându-i că la hotelul « Basarab » din Giurgiu, trei-patru bogătași bulgari, locuind în camerele Nr. 1 și 2 ale aceluiași hotel, organizează în fiecare seară serbări și recrutează cetași din tineretul ce se adună acolo. Șapte-opt sute de bulgari ce s-au înscris, ar fi adunați în satul Petroșani de lângă Zimnicea, fiind gata să treacă Dunărea. Îl roagă să ia măsuri atît la Giurgiu, cît și în celelalte schele dunărene.

Kogălniceanu îi răspunde a doua zi — la 11 mai, arătându-i că a trimis la Giurgiu un înalt funcționar din Ministerul de interne, care va cerceta totul. Peste 3 zile Asim avea răspunsul complet — o copie a raportului Ministerului de interne, care arăta punct cu punct, că toate cele afirmate în scrisoarea de la 10 mai nu erau adevărate.

În aceeași zi, 14 mai, Kogălniceanu scrie generalului Ghica, agentul nostru la Poartă, rugîndu-l să aducă la cunoștința lui Savfet pașa, ministrul de externe al Turciei, insinuirile lui Asim bei de la Rusciuk, care — adaugă nota — în ciuda tuturor măsurilor pe care le-a luat guvernul român, a afirmat consulului Austro-Ungariei din acel oraș, că guvernul român nu ia măsuri energice împotriva formării sau trecerii cetelor bulgare.

Kogălniceanu adaugă că — după rapoartele confidențiale primite de la funcționarii săi de pe frontieră — Asim nu se dă înlături de a critica guvernul român, scăzînd prestigiul acestuia din urmă în fața acelorasi funcționari.

Într-adevăr, Ghica, la ordinul lui Kogălniceanu, adresează o notă lui Savfet pașa în acest sens, adăugînd numeroase copii după ordinele severe pe care le dăduse Kogălniceanu căpitanilor de la Dunăre, după ordinele date în același sens de către Ministerul de interne tuturor organelor administrative

⁷ Mihail Dimitrov, *Xpucmo Bomes*, Sofia, 1948, p. 180 și urm, Ivan Undjiev, *Xpucmo Bomes*, Sofia, 1956, p. 60. și urm.

⁸ P. Constantinescu-Iași, *Rolul Romîniei în epoca de regenerare a Bulgariei*, Iași, 1919, pp. 78—81; Al. Iordan, *Întruriri românești în literatura și viața Bulgarilor*, București, 1941, p. 11.